

**TUMEKUBORESHEA
MFUMO**

YALIYOMO

TAHARIRI	1
UTAMBULISHO WA MFUMO WA BRELA ULIOBORESHWA (BOS)	2
MHE. KAPINGA AWATAKA WADAU WA MICHEZO KUTUMIA HUDUMA ZA BRELA	4
MAFANIKIO YA BRELA KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026 NA MIKAKATI KWA MWAKA WA FEDHA 2026/2027	6
BRELA YANG'ARA KWA UBORA WA UTOAJI WA GAWIO SERIKALINI KWA MIAKA SABA MFULULIZO	9
UTAYARI WA TANZANIA KUWA MWENYEJI NA MNUFAIKA WA AFCON 2027 KUPITIA MILIKI UBUNIFU	11
KUTOKA ORS KWENDA BOS: MAGEUZI 10 YA KIMFUMO YANAYOCHOCHEA UTEKELEZAJI WA DIRA 2050	14
NJE YA UWANJA: BRELA YAIMARISHA ULINZI WA MILIKI UBUNIFU KUELEKEA AFCON 2027	17
TANZANIA YAITAKA WIPO KUWEKA MFUMO JUMUISHI WA AKILI UNDE (AI) KWA NCHI ZINAZOENDELEA	19
BRELA YAWEKA ALAMA SABASABA 2026: YASHIKA NAFASI YA TATU KATIKA TUZO ZA TAASISI ZA KITAIFA ZINAZOWEZESHA BIASHARA	21
BRELA YAWAWEZESHA WAFANYABIASHARA KUPITIA URASIMISHAJI WA BIASHARA NA ELIMU YA ALAMA ZA BIASHARA SABASABA 2026	24

KUTOKA WAZO HADI BIASHARA:
BRELA YAWAHIMIZA WANAWAKE
KATIKA FANI ZA SAYANSI KULINDA
UBUNIFU WAO..... 26

TAHARIRI

Godfrey Nyaisa

Afisa Mtendaji Mkuu

Karibu katika toleo la 15 la Jarida la Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA). Toleo hili linatoa fursa ya kutafakari safari yetu, maendeleo tuliyoyapata katika kuboresha utoaji wa huduma, pamoja na dhamira yetu ya kuendelea kujenga mazingira wezeshi kwa wafanyabiashara, wawekezaji, wabunifu na wadau wote tunaowahudumia.

Katika mwaka wa fedha 2025/2026, BRELA ilipata mafanikio ya kutia moyo katika maeneo yake makuu ya uwajibikaji. Usajili wa kampuni uliongezeka kwa asilimia 4 hadi kufikia 19,264, wakati usajili wa majina ya biashara uliongezeka kwa asilimia 14 hadi 35,362. Leseni za viwanda ziliongezeka kwa asilimia 50 hadi kufikia 651, huku usajili wa hataza ukiongezeka zaidi ya mara mbili hadi kufikia 61.

Usajili wa Alama za Biashara na Huduma nao uliongezeka kwa asilimia 10 hadi kufikia 3,455. Matokeo haya yanaonesha kuongezeka kwa ushiriki wa Watanzania na wawekezaji katika uchumi rasmi na umuhimu wa huduma bora za usajili na utoaji wa leseni katika kusaidia ukuaji wa biashara.

Hatua muhimu katika mwaka huu ilikuwa kuanzishwa kwa mfumo ulioboreshwa wa BRELA (Online Services - BOS). Hii ni hatua muhimu katika safari yetu ya mageuzi ya kidijitali. Kupitia BOS, wateja wanaweza kupata huduma mbalimbali za usajili, leseni na huduma zinazohusiana na hizo mtandaoni, kuwasilisha maombi, kufuatilia maendeleo yake na

kupokea taarifa bila kulazimika kufika katika ofisi za BRELA.

Lengo letu ni kufanya huduma ziwe za haraka, rahisi, salama zaidi, zenye uwazi na zinazofikika kwa wote. Hata hivyo, mageuzi yetu hayahusu teknolojia pekee. Tunatambua kuwa utoaji bora wa huduma za umma pia unahitaji ushirikiano wa karibu na watu na biashara tunazozihudumia. Katika mwaka mzima, BRELA iliendelea kutoa elimu kwa umma kupitia warsha za wadau, kliniki za biashara, maonesho, semina na vyombo vya habari. Juhudi hizi ni muhimu hasa katika kuwasaidia wafanyabiashara, vijana, wanawake, wabunifu na wawekezaji kuelewa thamani ya kurasimisha biashara, kupata leseni na kulinda miliki ubunifu.

Miliki ubunifu inaendelea kuwa sehemu muhimu ya ajenda hii. Tanzania ina jumuiya inayokua ya wabunifu, waundaji, wajasiriamali na watu mashuhuri katika michezo ambao mawazo, chapa na kazi zao za ubunifu zina uwezo mkubwa wa kiuchumi. Kwa hiyo, BRELA inafanya kazi ya kuimarisha uelewa na kuhamasisha ulinzi wa mapema wa miliki ubunifu ili wabunifu waweze kulinda kazi zao na kushiriki kwa ufanisi zaidi katika uchumi wa maarifa na ubunifu.

Ushirikiano wetu na wadau wa michezo kuelekea AFCON 2027 pia unaonesha umuhimu mpana wa kiuchumi wa miliki ubunifu. Chapa za michezo, alama za biashara, haki za utangazaji, bidhaa na chapa binafsi vinaweza kuzalisha thamani kubwa ya kibiashara vinapolindwa na kusimamiwa ipasavyo. BRELA itaendelea kufanya kazi na wadau kuhakikisha vipaji na ubunifu wa

Watanzania vinalindwa na kubadilishwa kuwa fursa endelevu za kiuchumi.

Tunapoingia katika mwaka wa fedha 2026/2027, tunaongozwa na Mpango wetu mpya wa Miaka Mitano wa Kimkakati wa 2026/27–2030/31. Tumeweka malengo makubwa katika usajili wa biashara, utoaji wa leseni na huduma za miliki ubunifu, na tutaendelea kupitia mifumo yetu ya kisheria na udhibiti ili kuhakikisha inakidhi maendeleo ya teknolojia na mahitaji yanayobadilika ya biashara na wawekezaji. Tunapoendelea mbele, dhamira yetu iko wazi: kutoa huduma bora, zinazofikika na zinazojibu mahitaji ya wadau, zinazosaidia urasimishaji, ubunifu, uwekezaji na ukuaji endelevu wa biashara nchini Tanzania.

Ninakualika kusoma toleo hili, kutumia taarifa zilizotolewa na kuendelea kushirikisha maoni yako nasi. Maoni yako yanaendelea kuwa sehemu muhimu ya juhudi zetu za kuboresha huduma na kuimarisha uhusiano wetu na jamii tunayoihudumia.

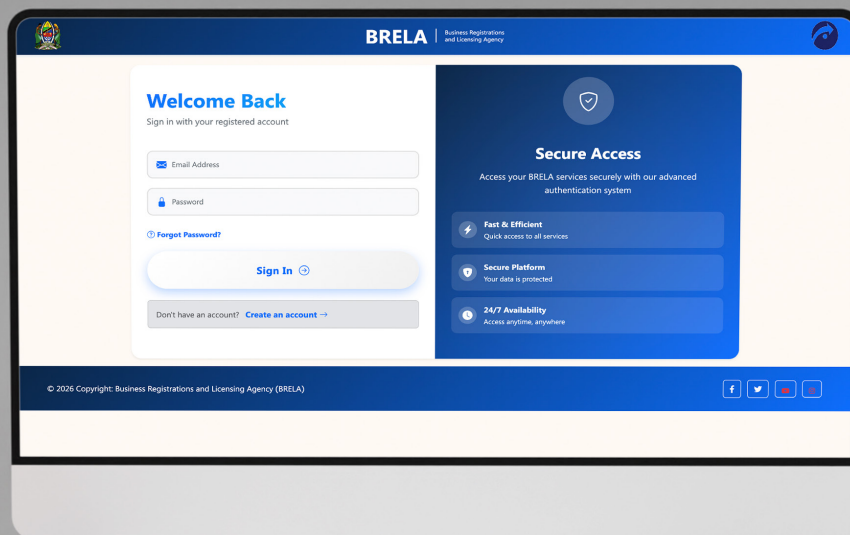
BRELA – Lango la Mafanikio ya Biashara.

BODI YA UHARIRI

ANDREW BERNARD MKAPA - Mwenyekiti
THERESA CHILAMBO - Katibu

WAJUMBE

- » Elieshi Shilekyo Lema
- » Anabahati Joseph Mlay
- » Isdory Paul Nkindi
- » Lameck Nyangi Samson
- » Stanislaus Aidan Kigosi
- » Nehemia Mussa Mihayo

UTAMBULISHO WA MFUMO WA BRELA ULIOBORESHWA (BOS)

Na: Nunu Ibrahim

Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) umeanzisha mfumo wa kidijitali ulioboreshwa unaojulikana kama BRELA Online Services (BOS) kwa lengo la kuboresha utoaji wa huduma za usajili wa biashara na leseni, kuongeza ufanisi wa kiutendaji na kuimarisha mazingira ya uwekezaji na biashara nchini Tanzania. Mfumo huu umeboreshwa kutoka mfumo uliotangulia ili kukidhi mahitaji yanayobadilika ya watumiaji kwa kutoa usalama zaidi wa taarifa, uchakataji wa maombi kwa kasi na matumizi yaliyorahisishwa.

Kupitia BOS, wateja wanaweza kutengeneza akaunti, kusajili kampuni na majina ya biashara, kuomba leseni za biashara na viwanda, na kufuatilia

maendeleo ya maombi yao bila kufika katika ofisi za BRELA.

Mfumo pia hutoa taarifa za papo kwa papo kwa wanahisa wakuu wa kampuni, wakurugenzi na katibu wa kampuni pale mabadiliko yanapofanyika, maombi yanapowasilishwa au taratibu zinapokamilika. Kipengele hiki kinaimarisha uwazi, uwajibikaji na utawala bora wa kampuni. Aidha, BOS imeanzisha huduma ya kuhakiki upatikanaji wa jina la kampuni, inayowawezesha wateja kuthibitisha kama jina wanalopendekeza linapatikana kabla ya kuanza mchakato wa usajili. Hii inapunguza kwa kiasi kikubwa uwezekano wa maombi kukataliwa kutokana na kurudiwa kwa majina.

BOS pia imeimarishwa kwa vipengele vya kisasa vya Usalama, ikiwemo njia za kisasa za uthibitishaji wa mtumiaji kupitia mchakato wa uthibitishaji wa Mamlaka ya Vitambulisho vya Taifa (NIDA), kuhakikisha ulinzi wa taarifa za mteja.

Wateja wanaweza kuupata mfumo kupitia tovuti rasmi ya BRELA www.brela.go.tz kwa kuchagua sehemu ya mfumo na kuchagua mfumo wa (BOS). Vinginevyo, mfumo unaweza kufikiwa moja kwa moja kupitia <https://bos.brela.go.tz>.

Wateja wanaotumia huduma za BRELA kwa mara ya kwanza wanatakiwa kutengeneza akaunti mpya ya BOS. Ili kufanya hivyo, bonyeza **Get Started**, chagua **Create Account**, jaza kwa usahihi taarifa binafsi

zinazohitajika, kagua taarifa ulizoweka kisha bonyeza **Create Account** ili kukamilisha usajili. Baada ya usajili kukamilika kwa mafanikio, mfumo utatuma barua pepe yenye kiungo cha kuwezesha akaunti. Wateja wanashauriwa kuangalia sehemu ya sanduku pokezi (**Inbox**) na, endapo barua pepe hiyo haionekani, mteja anashauriwa kuangalia sehemu ya **folda ya Spam au Junk Mail**. Kubofya kiungo cha kuwezesha akaunti kutawezesha akaunti hiyo na kumruhusu mteja kuingia kwenye mfumo na kuanza kutumia huduma za BOS.

Wateja waliokuwa na akaunti katika mfumo wa Online Registration System (ORS) hawatakiwi kutengeneza akaunti mpya. Badala yake, wanapaswa kubonyeza **Get Started**, kuchagua **Forgot Password** na kuingiza anwani ya barua pepe waliyotumia wakati wa usajili wa ORS.

Mfumo utatuma msimbo wa uthibitishaji pamoja na kiungo cha kuweka upya neno la siri kwenye barua pepe iliyosajiliwa. Baada ya kutengeneza nenosiri jipya kwa mafanikio, wateja wanaweza kutumia anwani yao ya zamani ya barua pepe na neno la siri jipya kuingia BOS.

Huduma Zinazopatikana Kupitia BOS

Mfumo ulioboreshwa wa BOS unaunganisha huduma mbalimbali za BRELA katika lango moja la kidijitali, na hivyo kurahisisha wafanyabiashara, wawekezaji na biashara kupata huduma kutoka mahali popote.

Katika sehemu hii ya Huduma za Kampuni, wateja wanaweza kuhakiki upatikanaji wa majina ya kampuni kabla ya usajili (Name Clearance), kusajili kampuni mpya, kubadilisha taarifa, usajili na kuridhia hati za dhamana (charges), kuwasilisha nyaraka kama Marejesho ya Mwaka, Hesabu za Mwaka na nyaraka nyingine, kufanya maboresho ya taarifa, kufunga kampuni, kufuta kampuni kwenye daftari na kuwasilisha nyaraka za kisheria za kampuni kwa mujibu wa sheria.

Katika sehemu hii ya Usajili wa Majina ya Biashara, wateja wanaweza kusajili majina mapya ya biashara, kubadilisha taarifa, kusasisha taarifa za biashara, kulipa ada za matengenezo ya kila mwaka na kusitisha matumizi ya jina.

Sehemu ya Leseni za Biashara Daraja 'A' inawawezesha wateja kuomba leseni mpya za biashara, kufikia maombi yaliyohifadhiwa, kufuatilia maombi yaliyowasilishwa, kupitia maombi yaliyokataliwa au kukamilika, kusimamia leseni zinazotumika, kufuatilia leseni zilizokwisha muda, kuona leseni zilizofutwa na kufikia maombi yaliyokamilika.

BOS pia hutoa huduma kamili za Usajili na Leseni za Viwanda. Kupitia moduli hii, wateja wanaweza kuomba leseni au vyeti vipya vya viwanda, kuona orodha ya maombi yaliyowasilishwa, kufuatilia maendeleo ya maombi, kufikia rejesta ya viwanda na kuomba leseni za viwanda kwa viwanda vya ukubwa wa kati na mkubwa.

Huduma za taarifa zinaendeshwa chini ya BOS; kupitia moduli hii mteja anaweza kupata taarifa kamili kuhusu huduma zilizotajwa hapo juu.

BRELA inaendelea na dhamira yake ya kuboresha uzoefu wa mteja kwa kutoa huduma za mtandaoni zilizo za haraka, rahisi na zinazofikika zaidi.

MHE. KAPINGA AWATAKA WADAU WA MICHEZO KUTUMIA HUDUMA ZA BRELA

Na: Christina Njovu

Waziri wa Viwanda na Biashara, Mh. Judith Kapinga, amewataka wadau wa michezo na wanamichezo nchini kutumia huduma za Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) kwa kusajili kazi zao za ubunifu na kujifunza kuhusu haki zao, ili kuongeza tija na ufanisi huku wakijengewa uwezo kiuchumi. Wito huo ulitolewa wakati wa hafla ya ufunguzi wa maadhimisho ya Siku ya Miliki Ubunifu Duniani yaliyofanyika tarehe 8 Mei 2026 katika Hoteli ya Hyatt Regency, Dar es Salaam, yaliyowakutanisha wanamichezo, wabunifu katika michezo, taasisi za Serikali, taasisi za kitaaluma, waandishi wa habari na wadau wengine.

Katika hotuba yake, Mhe. Kapinga alisema bado kuna kazi kubwa ya kuhakikisha wanamichezo na wadau wa sekta hiyo wanatumia miliki ubunifu ili kuimarisha ukuaji wa sekta ya michezo nchini.

Aliwataka viongozi wa klabu za michezo, mashirikisho na wadau wote wa michezo kuwasaidia wanamichezo kufahamu na kulinda haki zao, ikiwemo haki kuhusu matumizi ya picha au sura zao katika bidhaa au shughuli za kibiashara.

“Ninawahimiza wabunifu, waundaji, wadau wa michezo na wajasiriamali katika sekta hii kusajili miliki ubunifu zao, hasa alama zao za biashara na chapa, ili kulinda bidhaa na huduma zao dhidi ya bidhaa bandia

na ukiukaji. Usajili ni muhimu katika kupata haki zako za kisheria na kuhakikisha unaweza kudai fidia pale haki hizo zinapokiukwa,” alisema Mh. Kapinga.

Mhe. Kapinga alisema AFCON 2027 pamoja na matukio mengine makubwa ya kimataifa yanayotarajiwa kufanyika Tanzania yanatoa fursa kwa nchi kuimarisha nafasi yake katika sekta za michezo na ubunifu duniani.

Katika hafla hiyo, Prof. Neema Mori, Mwenyekiti wa Bodi ya Ushauri ya Wizara kwa BRELA, alizungumzia umuhimu kwa wadau wa michezo kuepuka kutumia miliki ubunifu kama alama za biashara au nembo ambazo si zao bila ruhusa ya

wamiliki halali, ili kuepuka changamoto za kisheria zinazoweza kutokana na matumizi ya alama zilizosajiliwa na wengine.

Wakati huo huo, Eng. Leodgar Tenga, Mwenyekiti wa Baraza la Taifa la Michezo (BMT) na Mwenyekiti wa Kamati ya Maandalizi ya AFCON 2027 (LOC), alizungumzia maandalizi ya nchi kuelekea AFCON 2027. Alisema ni muhimu wafanyabiashara na wadau wote wa michezo kulinda ubunifu wao ili kuzuia wizi na uharamia wa bidhaa na huduma, hasa matumizi ya nembo maarufu na zenye ubora.

Kama taasisi yenye dhamana ya kusimamia Miliki Ubunifu nchini Tanzania, BRELA inaona kuwa mafanikio ya kuandaa mashindano si suala la viwanja, miundombinu na maandalizi pekee; pia ni kuhakikisha thamani ya kibiashara inayozalishwa na matukio hayo inalindwa na kunufaisha Watanzania.

BRELA inaendelea kuhamasisha uelewa zaidi kuhusu haki za miliki ubunifu miongoni mwa wanamichezo, mashirika ya michezo na wabunifu. Wakala unaamini kuwa kujenga utaalumu maalumu katika miliki ubunifu na

michezo kutasaidia kutambua, kulinda na kufanya biashara ya mawazo ya ubunifu kabla hayajatumika na wengine.

Tanzania inaposogea kuelekea AFCON 2027, ujumbe uko wazi: mafanikio ya michezo katika siku zijazo hayatapimwa kwa mabao yaliyofungwa au vikombe vilivyoshinda pekee, bali pia kwa uwezo wa kulinda,

kusimamia na kunufaika na mawazo, chapa na ubunifu unaozalishwa.

Maadhimisho ya Siku ya Miliki Ubunifu ya mwaka huu pamoja na hafla ya tuzo kwa wadau wa michezo yalifanyika chini ya kaulimbiu *“Miliki Ubunifu na Michezo: Jitayarishe, Jipange, Vumbua.”*

Waziri wa Viwanda na Biashara, Mhe. Judith Kapinga (Mb), akimkabidhi tuzo Rehema Said Selemani, mwanariadha wa kike mwenye ulemavu, aliyetambuliwa kwa mchango wake wa kipekee katika kukuza na kuendeleza michezo nchini Tanzania, wakati wa Maadhimisho ya Siku ya Miliki Ubunifu Duniani 2026, yaliyofanyika katika Hoteli ya Hyatt Regency, Dar es Salaam, tarehe 8 Mei 2026.

MAFANIKIO YA BRELA KWA MWAKA WA FEDHA 2025/2026 NA MIKAKATI KWA MWAKA WA FEDHA 2026/2027

Na: Ummu James

Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) unaendelea kuimarisha nafasi yake kama taasisi muhimu katika kukuza uchumi wa Tanzania kupitia urasimishaji wa biashara, kuwezesha uwekezaji na kulinda haki za miliki ubunifu. Kwa kuongozwa na dhamira yake ya kuhakikisha hakuna Mtanzania anayeachwa nyuma katika kupata huduma za usajili na leseni, Wakala umepata mafanikio muhimu katika mwaka wa fedha 2025/2026.

Mafanikio hayo yaliangaziwa na Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa, wakati wa ufunguzi wa kikao cha

kazi cha watumishi wa Wakala kilichofanyika mkoani Morogoro tarehe 20 Juni 2026. “Katika mwaka wa fedha 2025/2026, BRELA ilifanikiwa kuvuka malengo yake ya utendaji na kutekeleza majukumu yake ya msingi kwa ufanisi mkubwa. Wakala ulilenga kuboresha utoaji wa huduma kwa wadau, kuimarisha mifumo ya kidijitali na kupanua urasimishaji wa biashara nchini licha ya changamoto mbalimbali za kimazingira na kiuchumi,” alisema Bw. Nyaisa.

Akizungumza kuhusu utendaji wa Wakala, Bi. Alinda Lema, Kaimu Meneja wa Mipango, Utafiti na Ubunifu, alieleza kuwa

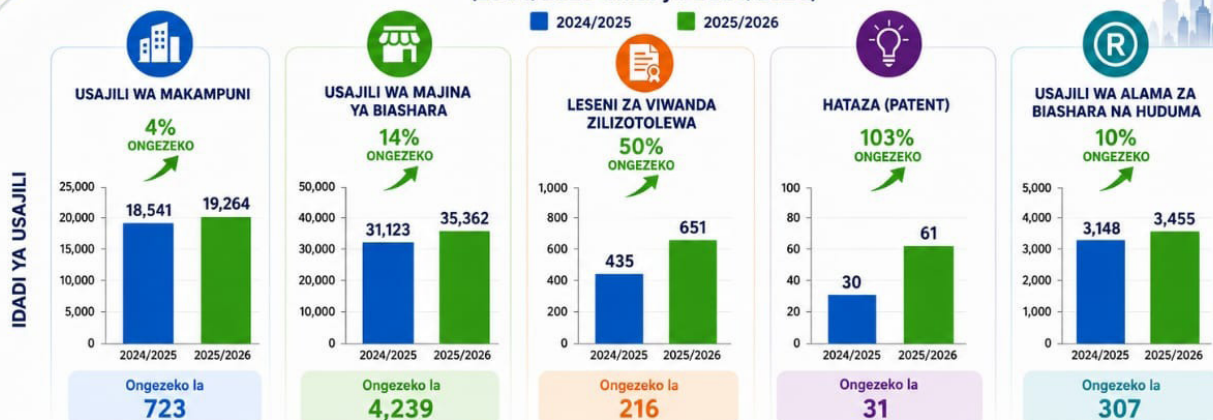
mafanikio hayo yalipatikana kupitia utekelezaji wa Mpango Mkakati wa Miaka Mitano wa BRELA (2021/22–2025/26). Kati ya Julai 2025 na Juni 2026, Wakala uliimarisha huduma za usajili na leseni, kuboresha mifumo ya kidijitali na kuboresha usimamizi wa utendaji wa watumishi, jambo lililochangia kuwepo kwa mazingira rafiki zaidi ya biashara.

Kutokana na hayo, usajili wa kampuni uliongezeka kutoka 18,541 katika mwaka wa fedha 2024/2025 hadi 19,264 mwaka 2025/2026, sawa na ongezeko la asilimia 4. Usajili wa majina ya biashara pia uliongezeka kwa kiasi kikubwa kutoka 31,123 hadi

ULINGANIFU WA UTENDAJI WA USAJILI

(2024/2025 dhidi ya 2025/2026)

■ 2024/2025 ■ 2025/2026

MAELEZO YA TAKWIMU

1 USAJILI WA MAKAMPUNI

Ongezeko kutoka makampuni 18,541 katika 2024/2025 hadi 19,264 katika 2025/2026. Hii ni ongezeko la 723, sawa na asilimia 4% zaidi ya mwaka uliopita.

2 USAJILI WA MAJINA YA BIASHARA

Ongezeko kutoka majina 31,123 ya biashara katika 2024/2025 hadi 35,362 katika 2025/2026. Hii ni ongezeko la 4,239, sawa na asilimia 14% zaidi ya mwaka uliopita.

3 LESENI ZA VIWANDA ZILIZOTOLEWA

Ongezeko kutoka leseni 435 katika 2024/2025 hadi 651 katika 2025/2026. Hii ni ongezeko la 216, sawa na asilimia 50% zaidi ya mwaka uliopita.

4 HATAZA (PATENT)

Ongezeko kutoka hati miliki 30 katika 2024/2025 hadi 61 katika 2025/2026. Hii ni ongezeko la 31, sawa na asilimia 103% zaidi ya mwaka uliopita.

5 USAJILI WA ALAMA ZA BIASHARA NA HUDUMA

Ongezeko kutoka alama 3,148 katika 2024/2025 hadi 3,455 katika 2025/2026. Hii ni ongezeko la 307, sawa na asilimia 10% zaidi ya mwaka uliopita.

Ukuaji wa jumla katika makundi yote ya usajili unaonesha

UTHIBITISHO IMARA WA BIASHARA NA UBUNIFU UNAONGEA MBELE

35,362, sawa na ongezeko la asilimia 14, jambo linaloonesha kuendelea kukua kwa urasimishaji wa biashara na ushiriki wa wajasiriamali.

Sekta za viwanda na miliki ubunifu nazo zilipata maendeleo makubwa. Leseni za viwanda zilizotolewa ziliongezeka kwa asilimia 50, kutoka 435 hadi 651 ndani ya mwaka mmoja. Usajili wa hataza uliongezeka zaidi ya mara mbili, kutoka 30 hadi 61, sawa na ongezeko la asilimia 103 na kuonesha kuongezeka kwa ubunifu miongoni mwa wavumbuzi wa ndani. Vilevile, usajili wa Alama za Biashara na Huduma uliongezeka kwa asilimia 10, kutoka 3,148 hadi 3,455, na hivyo kutoa ulinzi zaidi kwa chapa na utambulisho wa biashara zinazofanya shughuli sokoni.

Mbali na huduma za usajili, BRELA iliongeza shughuli za ufuatiliaji wa uzingatiaji wa sheria na elimu kwa umma. Wakala ulifanya zoezi la ukaguzi wa kielimu katika eneo la biashara la Kariakoo jijini Dar es Salaam, likilenga kuboresha uzingatiaji wa mahitaji ya usajili na leseni badala ya kutoa adhabu. Zoezi hilo lilihamasisha uzingatiaji wa hiari na kuimarisha mazingira ya biashara.

Katika hatua nyingine muhimu, BRELA ilifanya zoezi la uhakiki wa taarifa za Umiliki Manufaa katika mkoa wa Arusha kwa lengo la kuboresha usahihi wa taarifa za umiliki wa kampuni, kuongeza uwazi na kuimarisha uzingatiaji wa matakwa ya udhibiti.

Elimu kwa umma iliendelea kuwa moja ya vipaumbele vya Wakala katika mwaka mzima wa fedha. BRELA

iliendelea kutoa elimu kuhusu urasimishaji wa biashara, mahitaji ya leseni na ulinzi wa miliki ubunifu kupitia mafunzo kwa wadau, semina, maonesho ya biashara, kliniki za biashara na vipindi vya redio na televisheni.

Ushirikiano na vyama vya wafanyabiashara na wadau wengine uliipanza zaidi elimu hiyo na kuhamasisha ushiriki mkubwa katika uchumi rasmi.

Hatua kubwa katika mwaka huo ilikuwa uzinduzi rasmi wa mfumo wa BRELA Online Services (BOS). Mfumo mpya wa kidijitali unaunganisha huduma zote za usajili na leseni zilizokuwa zikitolewa kupitia Online Registration System (ORS) na Tanzania National Business Portal (TNBP). Kupitia BOS, wateja sasa wanaweza kupata kwa urahisi

huduma za usajili wa kampuni, usajili wa majina ya biashara, usajili wa Alama za Biashara na Huduma, huduma za hataza na huduma za leseni kupitia mfumo mmoja uliunganishwa, na hivyo kuboresha kwa kiasi kikubwa ufanisi na uzoefu wa mteja.

Kwa mwaka wa fedha 2026/2027, Bw. Nyaisa alitoa uhakikisho kwa watumishi kuwa BRELA itaendelea kuimarisha urasimishaji wa biashara na ulinzi wa ubunifu kwa kuzingatia Dira ya Taifa ya Maendeleo 2050, Mpango

wa Nne wa Taifa wa Miaka Mitano wa Maendeleo (FYDP IV), na Mpango Mpya wa Miaka Mitano wa Kimkakati wa Wakala (2026/27–2030/31). Chini ya mpango huo, BRELA inalenga kusajili kampuni 24,103, majina ya biashara 40,460, Alama za Biashara na Huduma 4,500, hataza 40, kutoa leseni za biashara 29,533 na leseni za viwanda 638.

Ili kusaidia kufikia malengo haya na kuboresha zaidi mazingira ya uwekezaji Tanzania, Wakala pia unapanga

kupitia sheria na kanuni za usajili na leseni ili ziendane na maendeleo ya teknolojia, zijibu mahitaji yanayobadilika ya wadau na kusaidia maendeleo ya uchumi wa kisasa wenye ushindani.

Kupitia mageuzi haya ya kimkakati, BRELA inalenga kuiweka Tanzania miongoni mwa nchi zinazoongoza Afrika kwa uwekezaji, ubunifu na ukuaji endelevu wa biashara.

Watumishi wa BRELA wakiwa katika picha ya pamoja wakati wa kikao cha watumishi (staff retreat) kilichofanyika Mkoani Morogoro, kwa ajili ya kujadili mafanikio ya Wakala katika mwaka wa fedha 2025/2026 pamoja na mipango, matarajio ya mwaka wa fedha unaofuata.

BRELA YANG'ARA KWA UBORA WA UTOAJI WA GAWIO SERIKALINI KWA MIAKA SABA MFULULIZO

Na: Theresa Chilambo

Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) umeshinda nafasi ya tatu miongoni mwa taasisi za Serikali kwa kuchangia gawio Serikalini kwa wakati na kwa uendelevu kwa miaka saba mfululizo, kuanzia 2019/20 hadi 2025/26. Tuzo hiyo ilitolewa tarehe 30 Juni 2026 wakati wa hafla ya Uwasilishaji wa Gawio la Serikali kwa mwaka wa fedha 2025/26 iliyofanyika Ikulu ya Dar es Salaam. Rais Dkt. Samia Suluhu Hassan alikabidhi tuzo hiyo kwa Mwenyekiti wa Bodi ya Ushauri ya BRELA ya Wizara, Prof. Neema Mori, na Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa.

Akizungumza katika hafla hiyo, Msajili wa Hazina, Bw. Nehemiah Mchechu, alisema

BRELA na taasisi nyingine zilizotambuliwa katika kundi hilo zimeonesha uthabiti, uendelevu na dhamira katika kutekeleza wajibu wao wa kisheria wa kuchangia gawio Serikalini.

“Katika kundi hili, tulitathmini taasisi ambazo zimekuwa zikichangia kwa wakati na kwa uendelevu. Hizi ni taasisi ambazo zimekuwa zikichangia kiasi thabiti na kinachostahili. Kwa miaka saba mfululizo, BRELA imekuwa ikichangia takribani Shilingi bilioni 15.6 kila mwaka,” alisema Bw. Mchechu.

Tuzo hiyo ilipokelewa na Mwenyekiti wa Bodi ya Ushauri ya BRELA, Prof. Neema Mori, aliyeambatana

na Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa.

Akizungumza na watumishi wa BRELA baada ya kupokea tuzo hiyo, Bw. Godfrey Nyaisa. aliwapongeza wafanyakazi kwa kujituma na kujitoa, huku akiwataka kuendelea kufanya kazi kwa nidhamu, weledi na azma ya kupata matokeo makubwa zaidi.

“Tuzo hii ni ya wafanyakazi wote. Nawapongeza kwa sababu mafanikio haya ni matokeo ya kazi yenu kwa bidii. Mnapofanya kazi kwa uaminifu na bidii, daima mtaona matokeo, na hii ni taswira ya kazi bora mliyofanya,” alisema Bw. Nyaisa.

Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan, akimkabidhi Mwenyekiti wa Bodi ya Ushauri ya Wizara ya BRELA, Prof. Neema Mori (kushoto), na Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa (kulia), tuzo ya Utoaji wa Gawio kwa Serikali kwa Miaka Saba Mfululizo, katika hafla iliyofanyika Dar es Salaam tarehe 30 Juni 2026.

UTAYARI WA TANZANIA KUWA MWENYEJI NA MNUFAIKA WA AFCON 2027 KUPITIA MILIKI UBUNIFU

Na: Seka Kasera

Shirikisho la Soka Afrika (CAF) lilitangaza rasmi kuwa nchi za Afrika Mashariki, zikiwemo Tanzania, Kenya na Uganda, zitakuwa wenyeji wa pamoja wa Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON) mwaka 2027 (Pamoja Bid). Uamuzi huu wa kihistoria, uliotangazwa na Rais wa CAF, Dkt. Patrice Motsepe, ni hatua muhimu kwa soka la Afrika Mashariki na nafasi ya ukanda huu katika medani ya michezo duniani. Hii haioneshi tu uwezo wa Tanzania kuwa mwenyeji wa AFCON 2027, bali pia Tanzania imeonesha kiwango cha juu katika Ligi ya Mabingwa Afrika na Kombe la Shirikisho kwa msimu wa 2026/2027, ambapo klabu nne zilifuzu: Young African Sports Club (Yanga), Simba Sports Club, Azam Football Club na Singida Black Stars Sports

Club. Tangazo rasmi la CAF lilipokelewa vyema na umma na mashabiki wa soka kote Afrika Mashariki. Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Dkt. Samia Suluhu Hassan, alitoa shukrani hadharani na kupongeza juhudi za pamoja zilizowezesha taifa kupata fursa hii kubwa. Rais alisisitiza kuwa AFCON 2027 si tukio la soka pekee, bali pia ni fursa ya kuonesha utamaduni, ukarimu na utalii wa Tanzania kwa mamiliononi ya wageni kutoka Afrika na duniani. Hili linafungua fursa ya matumizi ya mali za Miliki Ubunifu ambazo hazihusishi tu Alama za Biashara, Miundo ya Viwanda, Hataza, Viashiria vya Kijiografia na Hakimiliki. Hii ina maana kuwa Miliki Ubunifu ina nafasi kubwa katika kuunda na kuendesha mashindano, ndani na nje ya uwanja.

Serikali ya Tanzania tayari imetangaza viwanja vitatu vya mpira vitakavyotumika katika maandalizi ya AFCON 2027. Viwanja hivyo ni uwanja wa Benjamin William Mkapa uliopo jijini Dar es Salaam pamoja na viwanja viwili vipya ambavyo ni uwanja wa Samia Suluhu Hassan uliopo katika mkoa wa utalii Arusha na uwanja wa Fumba uliopo katika maeneo ya kihistoria ya Zanzibar.

Waziri wa Habari, Utamaduni, Sanaa na Michezo, Mhe. Paul Makonda, pamoja na Waziri wa Habari, Vijana, Utamaduni na Michezo wa Zanzibar, Mhe. Dkt. Riziki Pembe Juma, tayari wameunda Kamati ya Kitaifa ya Maandalizi na Uratibu yenye wajumbe 28 kutoka pande zote mbili za Muungano, chini ya

Mwenyekiti Leodgar Chila Tenga. Ubunifu na uundaji vina nafasi kubwa katika dunia ya michezo, ndani na nje ya uwanja. Kila uwanja wa michezo unahusisha wavumbuzi na waundaji wanaofanya kazi nyuma ya pazia kusukuma mipaka na kuunda fursa mpya za kuwasaidia wanamichezo kufanya vizuri zaidi.

Katika michezo, huduma za usimamizi wa jalada la Miliki Ubunifu huwa katika matumizi muda wote. Kwa mfano, Hataza huhamasisha maendeleo ya kiteknolojia yanayoboresha vifaa vya michezo, sare, zana na kufanya maamuzi sahihi kupitia teknolojia ya *Video Assistant Referee (VRA)*. Alama za Biashara hutambulisha bidhaa na huduma za taasisi mbalimbali, na Miundo ya Viwanda huchangia

utambulisho wa kipekee wa timu, sare na matukio. Hakimiliki huzalisha mapato yanayohitajika kwa mashabiki na watangazaji kuwekeza katika gharama za kutangaza matukio ya michezo duniani. Aidha, Haki za Miliki Ubunifu (IPR) ndizo msingi wa mikataba ya utoaji leseni na biashara ya bidhaa zinazosaidia kuongeza mapato kwa ajili ya maendeleo ya sekta ya michezo. Kwa hiyo, mashindano yajayo hayatanufaisha CAF pekee bali pia wadhamini, wavumbuzi, wazalishaji, wasambazaji wa vifaa vya michezo, wasanii, jumuiya ya wafanyabiashara, SMEs na watangazaji. Kwa kushangaza, Alama ya Biashara itakayotumika katika mashindano hayo bado haijasajiliwa na kulindwa Tanzania chini ya Sheria ya Alama za Biashara

na Huduma, Sura ya 326. Mahakamani na chini ya Sheria ya Alama za Bidhaa, inayosimamiwa na Tume ya Ushindani (FCC), madai ya ukiukaji yanaweza kuthibitishwa kwa ushahidi wa usajili kwa Msajili wa Alama za Biashara na Huduma (BRELA). Mara Alama ya Biashara ya AFCON 2027 itakaposajiliwa, mtu yeyote atakayetumia nembo bila idhini rasmi ya CAF au taasisi iliyoidhinishwa atakuwa anakiuka Alama ya Biashara ya CAF.

Manufaa ya Tanzania kupitia Miliki Ubunifu

Kwa maandalizi sahihi na dira thabiti kutoka kwa Kamati ya Kitaifa ya Maandalizi na Uratibu wa AFCON 2027, Tanzania inaweza kunufaika si kwa

kutazama mechi pekee, bali pia kwa kutumia fursa za Miliki Ubunifu na kibiashara, zikiwemo:

Ufadhili kutoka kwa kampuni za kimataifa

Kampuni kubwa za kimataifa hutumia mara kwa mara mashindano ya AFCON kutangaza bidhaa na huduma zao kupitia Alama za Biashara na Huduma (nembo). Si CAF pekee inayoweza kunufaika na ufadhili; Tanzania pia inaweza kunufaika kupitia udhamini wa timu ya taifa kama vile uwekaji wa chapa za bidhaa kwenye jezi na matangazo yanayofanywa na watu mashuhuri, wakiwemo wachezaji, pamoja na matangazo katika televisheni, radio na mabango.

Haki za utangazaji wa mashindano ya AFCON

Vituo mbalimbali vya televisheni na radio Tanzania vina fursa kubwa ya kuingia katika mikataba na kampuni zenye haki za kipekee za utangazaji. Kutangaza mashindano hayo kunavipa vyombo vya habari nafasi ya kuzalisha mapato kwa kurusha matangazo ya bidhaa na huduma kutoka sekta mbalimbali.

Kukuza uelewa juu ya rasilimali zilizopo Tanzania

Kuwa mwenyeji wa mashindano haya kunatoa

fursa nzuri kwa Tanzania kuonesha bidhaa za kipekee za nchi. Kwa sasa kuna taarifa zisizo sahihi kwamba Tanzanite inapatikana katika nchi nyingine zinazouza madini hayo. Hii itakuwa fursa nzuri kwa Tanzania kuuzeleza ulimwengu kuwa Tanzanite inapatikana Tanzania pekee, hususan katika mkoa wa Manyara. Pia ni fursa ya kutangaza bidhaa nyingine kama vile viungo vya Zanzibar, kahawa na chai bora ya Tanzania.

Sekta ya ubunifu na uchumi wa maudhui

Tanzania imebarikiwa kuwa na vipaji vingi vya asili na vivutio vya thamani. Kuwa mwenyeji wa AFCON 2027 kunatoa fursa kwa Tanzania kuonesha muziki wake, hasa muziki wa asili, filamu na mitindo ya mavazi ya kisasa na asili, huku ikiruhusu pia usimamizi sahihi wa haki za picha katika vivutio mbalimbali vya utalii, maeneo ya kihistoria na viwanja vya mashindano. Urasimishaji wa Kampuni, Majina ya Biashara na Usajili wa Alama za Biashara kwa Wajasiriamali Kufika kwa AFCON 2027 kutaleta fursa nyingi kwa biashara ndogo, hususan wafanyabiashara wa mitaani na wale wanaofanya shughuli zao karibu na viwanja vya mashindano. Kwa hiyo, Serikali inahitaji kuwasaidia na kuwawezesha wajasiriamali kurasimisha biashara zao ili waweze kupata mikataba ya Serikali na fursa za biashara na

taasisi kubwa. Aidha, matumizi ya alama za biashara yanaweza kusaidia kupata masoko ya bidhaa au huduma ndani na nje ya nchi. Mashindano ya AFCON 2027 yataambatana na shughuli za burudani na mapumziko; hivyo kuna haja ya kuongeza uelewa kuhusu fursa hizo.

Uwekaji wa nembo unaolengwa

Mamlaka husika, hasa zinazisimamia maeneo yenye majina ya kipekee ya mitaa au miji pamoja na huduma au bidhaa za kipekee, zinapaswa kulinda chapa zao dhidi ya ukiukaji wa alama za biashara na watu wasioidhinishwa ndani na nje ya nchi.

Hatimaye, maandalizi ya kimwili ya Tanzania yamefikia hatua nzuri na kuthibitishwa kwa kujitegemea kupitia maendeleo makubwa ya miundombinu, ikiwemo ujenzi na matengenezo ya viwanja. Kupitia michezo, mambo mengi yanafanyika na kusimamiwa nje ya uwanja, jambo linalozalisha mapato makubwa. Miliki Ubunifu itaamua kama AFCON 2027 itaacha viwanja pekee au itaacha viwanja pamoja na chapa, rejesta, viwanda vyenye leseni na uwezo wa utekelezaji unaoendelea kuzalisha mapato muda mrefu baada ya filimbi ya mwisho.

KUTOKA ORS KWENDA BOS: MAGEUZI 10 YA KIMFUMO YANAYOCHOCHEA UTEKELEZAJI WA DIRA 2050

Na: Gerald Nyang'ali

Tarehe 17 Julai 2025, Dodoma, Rais Samia aliweka rasmi Dira ya Taifa ya Maendeleo 2050 katika mfumo wa kitaasisi, akisisitiza umuhimu wa mageuzi ya kimuundo katika mifumo ya utoaji wa huduma za umma. Chini ya dira hii, Serikali imejizatiti kujenga mifumo iliyoboreshwa inayochochea ukuaji wa sekta binafsi na ujasiriamali, kurasimisha uchumi usio rasmi na kuvutia uwekezaji mkubwa wa ndani na nje ya nchi.

Nguzo kuu ya kwanza ya Dira ya Taifa ya Maendeleo 2050 inalenga uchumi imara, jumuishi na wenye ushindani. Nguzo hii imekusudiwa kuibadilisha nchi kuwa mfumo thabiti wa kijamii na kiuchumi unaowawezesha biashara zinazoibuka. Pia inaunganisha kimkakati kampuni hizi na masoko ya mitaji na taasisi za uwekezaji ili kuongeza uwezo

wao wa ubunifu, kufanya biashara ya ubunifu na kutumia ipasavyo teknolojia za kidijitali. Hatua hii inasisitiza dira ya kimkakati ya Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan, ambaye tarehe 3 Aprili 2024 alitaka kuunganishwa kikamilifu kwa majukwaa yote ya utoaji wa huduma za umma. Wakati huo huo, miundombinu yote ya TEHAMA inapaswa kufikia uwezo wa kuwasiliana na kuunganishwa bila vikwazo. Mifumo haipaswi kufanya kazi kwa kujitenga bila kuunganishwa, hali inayozuia mawasiliano ndani ya Serikali.

Katika muktadha huu, Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) ni nguzo muhimu katika kuwezesha utekelezaji wa malengo ya kimkakati yaliyoainishwa katika nguzo ya kwanza ya Dira 2050. Kwa kuzingatia

viwango vya Dira 2050 na kuendana na kasi ya maendeleo ya teknolojia huku ikiboresha urahisi wa kufanya biashara Tanzania, BRELA imeharakisha hatua za kuboresha mfumo wake wa kisheria wa usajili na leseni unaojulikana kama BRELA Online System (BOS). Mageuzi haya ya kisheria yameundwa ili kuongeza kasi ya utoaji wa huduma na kuimarisha taratibu za usalama wa taarifa kwa kampuni za kibiashara, wabunifu na wamiliki wa kampuni changa. Wadau hawa wanahitaji zaidi mifumo ya kidijitali iliyorahisishwa na yenye usalama wa hali ya juu. Yafuatayo ni maeneo kumi (10) ya kimkakati yaliyooboreshwa ili kukidhi mahitaji ya udhibiti kwa ajili ya mazingira bora ya uwekezaji, na kuimarisha jukumu la BRELA kuwa taasisi ya mfano katika usimamizi wa usajili wa kampuni na leseni.

MATUMIZI YA NAMBA YA UTAMBULISHO YA TAIFA (NIN)

Mfumo mpya umeboresha matumizi ya NIN kwa kuongeza sehemu ya uthibitishaji wa taarifa kupitia maswali maalumu. Kwa sasa, ili mwombaji kukamilisha taarifa zake katika mfumo, lazima ajibu maswali hayo kuthibitisha kuwa yeye ndiye mmiliki halisi wa namba hiyo na si mtu mwingine aliyeichukua na kuitumia. Uboreshaji huu pia umeunganisha NIN na anwani ya barua pepe, kwa lengo la kupunguza matukio ya mtumiaji mmoja kuwa na akaunti zaidi ya moja, jambo lililosababisha watumiaji wengi kupoteza uwezo wa kufikia akaunti zao kutokana na kusahau nywila.

HAKI YA KUFIKIA MFUMO (ACCESS)

Mfumo wa sasa unatambua na kutoa haki ya kufanya mabadiliko mbalimbali ya kampuni kwa watu watatu pekee walioidhinishwa kisheria, ambao ni wakurugenzi, wanahisa na makatibu wa kampuni. Uboreshaji huu unaimarisha utawala bora wa kampuni kwa kuziba mianya ya udukuzi na udanganyifu inayoweza kufanyika, na kuwapa wawekezaji imani kuwa mali na hisa zao zinalindwa na mifumo madhubuti ya kisheria na kiteknolojia.

ULINZI WA TAARIFA NA HAKI ZA WAKURUGENZI NA WANAHISA

Hapo awali, mabadiliko katika kampuni yangeweza kufanywa bila kutoa taarifa kwa wahusika wengine, jambo lililosababisha wasiwasi miongoni mwa wanahisa. Hata hivyo, kupitia maboresho ya sasa, mfumo hutuma taarifa kwa barua pepe kwa wakurugenzi na wanahisa kila ombi la mabadiliko linapoanzishwa.

Uboreshaji huu unaziba mwanya uliokuwa ukimruhusu mhusika mmoja katika kampuni kufanya mabadiliko bila kuwahusisha wadau wengine, jambo ambalo lilikuwa likisababisha migogoro katika kampuni.

HUDUMA YA USAJILI WA MASLAHI YA DHAMANA (CHARGES)

Hii inahusu dhamana zilizowekwa juu ya mali za kampuni. Mabadiliko haya yamerahisisha zaidi mchakato wa kuwasilisha maombi ikilinganishwa na zamani, ambapo wadau walilazimika kutumia nyaraka za karatasi na kufika moja kwa moja katika ofisi za BRELA kuwasilisha maombi hayo. Kuweka huduma hizi mtandaoni kunapunguza na kuondoa kwa kiasi kikubwa vikwazo vya kijiografia na gharama za miamala kwa wawekezaji, na pia kuyawezesha taasisi za fedha na kampuni nyingine kushughulikia mabadiliko ya kisheria kwa wakati.

UHAKIKI WA AWALI WA JINA

Katika sehemu hii, maboresho yamewapa watumiaji wa mfumo uhuru wa kutafuta na kuthibitisha upatikanaji wa majina ya biashara na kampuni moja kwa moja ndani ya mfumo kabla ya kufanya maombi, jambo linalopunguza kwa kiasi kikubwa idadi ya maombi yanayokataliwa.

Aidha, maboresho haya ni mapinduzi makubwa kwa wajasiriamali kwa kuwa wanaweza kufanya utafutaji wa kina katika kanzidata ya BRELA ili kuona kama jina wanalotaka tayari limesajiliwa au bado, na hivyo kuzuia migogoro ya kisheria hata kabla mchakato wa usajili haujaanza.

UFUATILIAJI WA MLOLONGO WA MAOMBI (FIFO)

Mfumo wa BOS umejengwa kwa kuzingatia kanuni ya FIFO (First in First Out) katika kuchakata maombi yanayowasilishwa kwa Msajili, ambapo hapo awali hakukuwa na mfumo maalumu wa kufuatilia mpangilio wa uchakataji wa maombi yaliyowasilishwa. Kupitia maboresho haya, FIFO imeongeza uwazi wa kiutendaji, kuhakikisha usawa kwa waombaji na kupunguza malalamiko ya wadau kuhusu ucheleweshaji wa uchakataji wa maombi yaliyowasilishwa kwa Msajili.

MUUNGANISHO WA MIFUMO

Hapo awali, huduma zilitolewa kupitia mifumo mbalimbali, hasa huduma za kupata leseni za biashara na huduma za usajili kwa ujumla. Kwa sasa, katika muundo wa mifumo ya TEHAMA, BOS imetatua changamoto hii kupitia jukwaa lililounganishwa.

Mfumo wa BOS umeunganishwa na mifumo mingine, ikiwemo mfumo wa Tanzania National Business Portal (TNBP), ambapo huduma za maombi ya leseni za biashara na huduma nyingine za Msajili sasa zinapatikana kupitia mfumo mmoja.

Upatikanaji wa huduma nyingi kupitia mfumo mmoja umerahisisha upatikanaji wa huduma kwa wateja na kuzuia matukio kama kusahau nywila za akaunti husika.

KUSITISHA MATUMIZI YA LESENI

Maboresho haya pia yanahusu leseni za biashara. Hapo awali, mteja alilazimika kuandika barua kwa mfumo wa karatasi na kuiwasilisha katika ofisi za BRELA ili ombi lake lishughulikiwe. Kwa sasa, anatumia mfumo kuanzisha ombi na kufuatilia mchakato mzima mtandaoni.

MABADILIKO YA ENEO LA BIASHARA

Hapo awali, mwombaji alilazimika kuandika barua na kuiwasilisha ofisini; hata hivyo, kwa sasa anaweza kutumia mfumo kuanzisha ombi na kulifuatilia kupitia mfumo wa BOS.

Kwa ujumla, mfumo wa BOS umeboresha kwa kiasi kikubwa usalama wa taarifa, ukusanyaji wa mapato ya Serikali, uzingatiaji wa sheria na uwazi katika utoaji wa huduma, na

umepunguza migogoro mbalimbali ya kampuni katika utoaji wa huduma kupitia mfumo wa BOS. Mfumo umeweka taratibu za taarifa na uthibitishaji kwa wadau muhimu wa kampuni endapo maombi yenye nia mbaya yatawasilishwa kwa Msajili bila ridhaa ya wahusika wenyewe.

MABORESHO NA DIRA 2050

Uchumi imara na endelevu unategemea uwepo wa mazingira rafiki ya biashara. Maboresho ya kisheria na udhibiti, pamoja na kubadilisha mtazamo wa sekta ya umma kutoka kuwa mdhibiti pekee hadi kuwa mwezesaji wa biashara na uwekezaji, ni sehemu ya juhudi zinazoendelea.

Mfumo wa BOS unatoa fursa kubwa ya ukusanyaji wa taarifa, ambao utawezesha uundaji wa sera za biashara zitakazosaidia Serikali kuweka mipango madhubuti itakayochangia ukuaji wa uchumi jumuishi kwa wananchi wote.

Company Services

Register your company and access comprehensive corporate services

Business Name

Register and manage your business name efficiently

Business Licence

Obtain business licenses quickly and hassle-free

Industrial Licence

Apply for industrial licenses for your manufacturing operations

Information Services

Access comprehensive business information and search services for companies, trademarks, and more

EXPLORE →

NJE YA UWANJA: BRELA YAIMARISHA ULINZI WA MILIKI UBUNIFU KUELEKEA AFCON 2027

Na: Emanueli Sylivester

Tanzania inapojitayarisha kuwa mwenyeji wa Kombe la Mataifa ya Afrika (AFCON) 2027, umakini haupo tu kwenye ubora wa soka bali pia kwenye fursa kubwa za kiuchumi zinazotokana na sekta ya michezo duniani. Kwa kutambua thamani ya kibiashara inayongezeka katika michezo, Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) unaongoza katika kuhamasisha ulinzi na matumizi ya haki za Miliki Ubunifu (IP) ili kuhakikisha wanamichezo, wabunifu na wadau wa michezo wananufaika na thamani wanayoizalisha. Mashindano haya yanatoa fursa ya kipekee kwa Tanzania kuonesha kuwa mafanikio katika michezo ya kisasa yanaenda zaidi ya uwanja. Yanahusisha kulinda chapa, kuhakikisha haki za kibiashara na kujenga manufaa endelevu ya kiuchumi kupitia miliki ubunifu.

Mkurugenzi wa Miliki Ubunifu wa BRELA, Bi. Loy Mhando, alisema kuimarisha uelewa na huduma za miliki ubunifu ni muhimu katika kuibadilisha sekta ya

michezo Tanzania kuwa sekta yenye ushindani na inayolenga biashara.

“Michezo si ushindani pekee; pia ni mfumo wa biashara ambapo miliki ubunifu ina nafasi muhimu. Kulinda alama za biashara, hakimiliki, hataza, miundo ya viwanda na aina nyingine za miliki ubunifu huwawezesha wabunifu na wadau kunufaika na ubunifu wao,” alieleza Mhando. Kupitia uhamasishaji wa miliki ubunifu na huduma za usaidizi, BRELA inalenga kuhakikisha wanamichezo, mashirika ya michezo na wabunifu wa Tanzania si washiriki tu katika uchumi wa michezo duniani, bali ni wahusika hai wanaoweza kuzalisha thamani kutokana na ubunifu wao. Kufungua Nguvu ya Kiuchumi ya Michezo

Kwa miongo kadhaa, Tanzania imezalisha wanamichezo na wachezaji wa mpira wenye vipaji ambao wamevutia heshima ya kitaifa. Hata hivyo, wengi hawajanufaika kikamilifu kifedha kutokana na vipaji

vyao kwa sababu ya uelewa mdogo na ukosefu wa ulinzi wa kutosha wa haki zao za miliki ubunifu.

Mwenyekiti wa Kamati ya Maandalizi ya AFCON (LOC) na Baraza la Taifa la Michezo (BMT), Leodgar Tenga, anaamini kuwa mifumo imara zaidi inahitajika ili kuwasaidia wanamichezo kubadilisha vipaji vyao kuwa utajiri wa muda mrefu.

Tenga, ambaye ni mwanasoka wa zamani na Rais wa zamani wa Shirikisho la Mpira wa Miguu Tanzania (TFF), na ambaye pia amewahi kufanya kazi katika mifumo ya FIFA na CAF, alieleza kuwa tofauti kati ya wataalamu wa kawaida na nyota wa michezo duniani mara nyingi haitegemei utendaji uwanjani pekee.

“Si rahisi kwa vijana wa Tanzania kufikia viwango vya kifedha vinavyofikiwa na wanamichezo wa kulipwa Ulaya na sehemu nyingine za Afrika bila kuwa na mifumo sahihi ya kuwaunga

mkono kutoka kwa mamlaka na wadau wa michezo,” alisema Tenga wakati wa warsha kuhusu miliki ubunifu na michezo. Alisisitiza kuwa Tanzania lazima ijenge mazingira ambayo vipaji vya vijana vinaweza kusajiliwa, kulindwa na kuuzwa kibiashara. “Taasisi zetu, zikiwemo BRELA, COSOTA na FCC, zinapaswa kuja kuwaunga mkono vijana kabla wengine hawajanufaika na ubunifu wao. Urasimu lazima upunguzwe na upatikanaji wa huduma za usajili uboreshwe ili wabunifu waweze kulinda na kunufaika na kazi zao,” aliongeza.

Kutoka Kipaji hadi Chapa za Kimataifa

Tenga aliwataja nyota wa kimataifa wa soka kama Yaya Touré na Sadio Mané kama mifano ya jinsi watu mashuhuri katika michezo

wanavyoweza kuwa chapa kubwa duniani pale miliki ubunifu yao inapolindwa na kusimamiwa ipasavyo. “Yaya Touré na kaka yake walibadilisha jamii zao nchini Côte d’Ivoire. Sizungumzii hata Sadio Mané, ambaye amepata mafanikio makubwa. Michezo ni sekta kubwa sana, lakini hatuitumii kikamilifu,” alisema.

Mafanikio ya wanamichezo duniani yanaonesha umuhimu wa kuunganisha kipaji na ulinzi madhubuti wa miliki ubunifu. Mbali na mishahara na uchezaji wa mechi, wanamichezo wanaweza kuunda thamani kupitia chapa binafsi, mikataba ya matangazo, bidhaa, haki za utangazaji na ushirikiano wa kibiashara.

Kulinda Mustakabali wa Sekta ya Michezo Tanzania

Wakati wa maadhimisho ya Siku ya Miliki Ubunifu

Duniani yaliyofanyika Dar es Salaam chini ya kaulimbiu “IP and Sports: Ready, Set, Innovate,” BRELA ilisisitiza umuhimu wa kulinda mali za ubunifu na michezo.

Bi. Mhando alionya kuwa matumizi yasiyoidhinishwa ya nembo za timu na bidhaa bandia yanaendelea kusababisha hasara za kifedha katika sekta ya michezo. “Mara nyingi tumeshuhudia matumizi yasiyoidhinishwa ya nembo za timu na uuzaji wa bidhaa bandia, jambo linalosababisha hasara kubwa za mapato,” alisema Mhando. Aliongeza kuwa kulinda haki za utangazaji, alama za biashara na mali nyingine za kibiashara kutawezesha Tanzania kujenga uchumi imara zaidi wa michezo.

Wadau wa michezo wakiwa katika picha ya pamoja na Mwenyekiti wa Kamati ya Maandalizi ya AFCON 2027 (LOC), Leodgar Tenga, baada ya kushiriki katika warsha ya BRELA kuhusu ulinzi wa Miliki Ubunifu (IP) katika michezo.

TANZANIA YAITAKA WIPO KUWEKA MFUMO JUMUISHI WA AKILI UNDE (AI) KWA NCHI ZINAZOENDELEA

Na: Theresa Chilambo

Dunia inapopitia mabadiliko ya haraka ya kiteknolojia, Akili Unde (AI) inabadilisha namna watu wanavyoishi, kufanya biashara, kufanya utafiti na kushughulikia changamoto mbalimbali za kijamii. Hata hivyo, mapinduzi haya ya kiteknolojia yameibua swali muhimu: je, maendeleo haya yatanufaisha nchi zote kwa usawa, au yatazidisha pengo kati ya nchi zilizoendelea na zinazoendelea?

Katika kukabiliana na changamoto hii, Tanzania imesisitiza umuhimu wa kuanzisha mfumo wa kimataifa wa Miliki Ubunifu unaojumuisha wote na unaowezesha nchi zinazoendelea kunufaika na fursa zinazotokana na maendeleo ya Akili Bandia.

Akizungumza wakati wa kikao cha 68 cha Mabaraza ya Nchi Wanachama wa Shirika la Dunia la Miliki Ubunifu

(WIPO), kilichofanyika Geneva, Uswisi, Tanzania ilisisitiza kuwa Miliki Ubunifu inapaswa kwenda zaidi ya kulinda ubunifu na kuwa daraja linalounganisha mawazo mapya na maendeleo ya kiuchumi.

Akiwasilisha taarifa ya Tanzania kwa niaba ya Balozi Possi, Naibu Mwakilishi wa Kudumu wa Tanzania katika Umoja wa Mataifa, Balozi Hoyce Temu, alisema nchi inaona Miliki Ubunifu kama nyenzo ya kimkakati ya kukuza ubunifu, maendeleo ya kiteknolojia, maendeleo ya viwanda na ukuaji endelevu wa uchumi.

“Tanzania inatambua Miliki Ubunifu kama kichocheo cha kimkakati cha ubunifu, maendeleo ya kiteknolojia, maendeleo ya viwanda na maendeleo endelevu ya kijamii na kiuchumi,” alisema Balozi Temu.

Kwa Tanzania, ukuaji wa Akili Bandia unatoa fursa kubwa ya kujenga uchumi unaotegemea maarifa. Hata hivyo, kufanikisha hili kunahitaji mazingira wezeshi ambayo wabunifu, watafiti na wajasiriamali kutoka nchi zinazoendelea wanaweza kushiriki kikamilifu na kunufaika na teknolojia zinazoibuka.

Balozi Temu alibainisha kuwa kujenga mifumo jumuishi ya Miliki Ubunifu, kuimarisha ujenzi wa uwezo na kuwezesha uhamishaji wa teknolojia ni hatua muhimu kuhakikisha nchi zinazoendelea zinanufaika kikamilifu na AI na teknolojia nyingine zinazoibuka.

Katika miaka ya hivi karibuni, Jumuiya ya Kimataifa imeendelea kutafuta njia za kuoanisha mifumo ya Miliki Ubunifu na kasi ya maendeleo ya kiteknolojia. Ukuaji wa AI umeleta mijadala mipya

kuhusu namna ubunifu wa kidijitali unavyoweza kulindwa, kutumika na kuendelezwa kwa manufaa mapana ya jamii.

Kwa nchi nyingi zinazoendelea, changamoto si kupata teknolojia pekee bali pia kuwa na ujuzi, mifumo na uwezo unaohitajika kuitumia kwa ufanisi katika maendeleo. Ndiyo maana Tanzania imeendelea kutetea ushirikiano mkubwa wa kimataifa katika kushirikishana maarifa na kuhamisha teknolojia ili kusaidia kuziba pengo la kidijitali.

Katika ngazi ya kitaifa, Tanzania imeendelea kuimarisha mfumo wa Miliki Ubunifu kupitia maboresho ya sheria, kuboresha utoaji wa huduma, kuongeza uelewa wa umma na kujenga uwezo wa taasisi zinazohusika na usimamizi wa masuala ya Miliki Ubunifu.

Kupitia ushirikiano wake na

WIPO, Tanzania imenufaika na programu mbalimbali za msaada wa kiufundi na ujenzi wa uwezo, zikiwemo kliniki za usimamizi wa Hakimiliki kwa biashara ndogo na za kati na kampuni changa, mipango ya uhamishaji teknolojia kupitia vyyuo vikuu na taasisi za utafiti, mafunzo ya uchunguzi wa hataza na uundaji wa mifumo ya kidijitali ya usimamizi wa hakimiliki. Dunia inapoelekea kwenye uchumi wa kidijitali, Tanzania inaamini kuwa ulinzi na matumizi bora ya Miliki Ubunifu yatakuwa na nafasi muhimu katika kuvutia uwekezaji, kukuza ujasiriamali, kuunda ajira na kuongeza ushindani wa taifa.

“Tunaendelea kujitoa katika kuimarisha mfumo wa Miliki Ubunifu ili uweze kuchangia zaidi katika ubunifu, uwekezaji, ujasiriamali, uundaji wa ajira na ukuaji endelevu wa uchumi,” alisema Balozi Temu.

Tanzania imesisitiza tena dhamira yake ya kuendelea

kufanya kazi na WIPO na nchi nyingine wanachama kujenga mfumo wa Miliki Ubunifu unaojumuisha wote, wenye usawa na ulio tayari kwa mahitaji ya baadaye, unaoweza kukabiliana na mahitaji ya teknolojia za sasa na zinazoibuka.

Kikao cha 68 pia kilihudhuriwa na Mkurugenzi Mtendaji wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa, Mkurugenzi wa Miliki Ubunifu wa BRELA, Bi. Loy Mhando, na Mkurugenzi Mtendaji wa Wakala wa Usajili wa Biashara na Mali Zanzibar (BPRA), Khamis Khamis.

Ushiriki wa BRELA katika mkutano huo unaonesha nafasi yake muhimu katika kusimamia masuala ya Miliki Ubunifu Tanzania na kuhakikisha wabunifu na waundaji wanapata mifumo ya ulinzi inayowawezesha kuendeleza mawazo yao na kuchangia maendeleo ya taifa.

Naibu Mwakilishi wa Kudumu wa Tanzania katika Umoja wa Mataifa, Balozi Hoyce Temu (kushoto), akiwa na Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa, Afisa Mtendaji Mkuu wa Wakala wa Usajili wa Biashara na Mali (BPRA), Bw. Khamisi Khamis, pamoja na Mkurugenzi wa Miliki Ubunifu wa BRELA, Bi. Loy Mhando, wakati wa Mikutano ya 68 ya WIPO, iliyofanyika Geneva, Uswisi.

BRELA YAWEKA ALAMA SABASABA 2026: YASHIKA NAFASI YA TATU KATIKA TUZO ZA TAASISI ZA KITAIFA ZINAZOWEZESHA BIASHARA

Na: Ummy James

Katika juhudi zake za kuendelea kuimarisha mazingira ya biashara nchini Tanzania, Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) umeonesha tena dhamira yake ya kuboresha utoaji wa huduma na kuwaunga mkono wajasiriamali baada ya kushika nafasi ya tatu katika Tuzo za Kitaifa za Taasisi Zinazowezesha Biashara.

Tuzo hiyo ilitolewa tarehe 13 Julai 2026 wakati wa hafla ya kufunga Maonesho ya 50 ya Biashara ya Kimataifa ya Dar es Salaam (Sabasaba), yaliyofanyika katika Uwanja wa Mwl J.K. Nyerere jijini Dar es Salaam kuanzia tarehe 28 Juni hadi 14 Julai 2026. Tuzo hiyo ilipokelewa na Meneja wa sehemu ya Alama za Biashara na

Huduma Bw. Seka Kasera, kwa niaba ya Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA kutoka kwa Naibu Waziri wa Viwanda na Biashara, Mhe. Dennis Londo, huku ikishuhudiwa na Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Mhe. Dkt. Hussein Ali Mwinyi.

Mafanikio hayo yanaakisi safari ya BRELA ya mageuzi, hasa kupitia matumizi ya suluhisho za kidijitali zinazolenga kufanya huduma za usajili wa biashara na leseni ziwe rahisi kufikiwa, zenye ufanisi na rahisi kwa umma. Moja ya hatua kubwa katika mageuzi haya imekuwa uboreshaji wa Mfumo wa BRELA Online System (BOS), ambao umeboresha kwa kiasi kikubwa namna wadau

wanavyopata na kuwasiliana na huduma za BRELA.

Akizungumza baada ya kupokea tuzo hiyo, Bw. Seka Kasera, ambaye ni Meneja wa Sehemu ya Alama za Biashara na Huduma alisema utambuzi huo ni ushahidi wa dhamira ya Wakala ya kutoa huduma bora zinazokidhi mahitaji yanayobadilika ya wadau.

Alibainisha kuwa maboresho yaliyofanywa katika mfumo wa BOS yamepokelewa vyema na watumiaji, jambo linaloonesha ufanisi wa juhudi za BRELA katika mageuzi ya kidijitali na dhamira yake ya kuboresha utoaji wa huduma.

“Maonesho ya 50 ya Biashara ya Kimataifa ya Dar es

Salaam yalikuwa tukio muhimu sana kwa BRELA. Tuliachukulia kwa uzito unaostahili kwa sababu yalitoa fursa muhimu ya kushirikiana moja kwa moja na wateja wetu, kuelewa matarajio yao, kubaini changamoto na kutafuta njia bora za kuboresha huduma zetu,” alisema Bw. Kasera.

Mbali na kuonesha huduma zake, BRELA ilitumia jukwaa la Sabasaba kama fursa ya kuwasogezea huduma wajasiriamali na umma. Wakati wa maonesho hayo, zaidi ya wafanyabiashara 1,200 kutoka mikoa mbalimbali walinufaika na huduma za usajili wa

biashara na leseni zilizotolewa na BRELA eneo la maonesho. Wakala pia ulitoa elimu kwa umma kwa lengo la kuwafundisha wajasiriamali umuhimu wa kurasimisha biashara, kulinda haki za miliki ubunifu na kutumia mifumo ya Serikali inayopatikana ili kukuza na kuendeleza biashara zao. Uangalizi maalumu ulitolewa kwa kuwawezesha vijana na wanawake wajasiriamali kwa kuongeza uelewa wao kuhusu urasimishaji wa biashara na fursa zilizopo.

Nafasi ya tatu ya BRELA katika tuzo hizo ni motisha kwa Wakala kuendelea

kuimarisha ubunifu, kuboresha uzoefu wa mteja na kuchangia kujenga mazingira yanayounga mkono zaidi sekta binafsi ya Tanzania.

Katika kundi lenye ushindani la taasisi za kitaifa zinazowezesha biashara, Mamlaka ya Bandari Tanzania (TPA) ilishinda kwa jumla, huku Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA) ikishika nafasi ya pili.

Zaidi ya Sabasaba, BRELA inaendelea kutumia majukwaa mbalimbali ya ushirikishwaji wa umma, ikiwemo maonesho ya Nanenane, Mbeya City

Naibu Waziri wa Viwanda na Biashara, Mhe. Denis Londo, akikabidhi tuzo ya Mshindi wa nafasi ya tatu katika kundi la Taasisi Zinazowezesha Biashara kwa BRELA, iliyopokelewa na Bw. Seka Kasera Meneja wa sehemu ya Alama za Biashara na Huduma kwa niaba ya Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA wakati wa hafla ya kufunga Maonesho ya 50 ya Biashara ya Kimataifa ya Dar es Salaam (Sabasaba), yaliyofanyika katika Viwanja vya Mwalimu J.K. Nyerere, Dar es Salaam.

EXPO, Wiki ya Utumishi wa Umma na matukio mengine ya kitaifa, kama njia za kimkakati za kuwafikia wajasiriamali na kuwakumbusha umuhimu wa kurasimisha biashara zao na kulinda miliki ubunifu. Kupitia maonesho haya, BRELA hutoa elimu, mwongozo na huduma zinazopatikana, ikiwemo usaidizi wa papo kwa papo wa usajili na leseni, kuhakikisha Watanzania

wengi zaidi wananufaika na huduma za Wakala. Kwa mfano, taarifa inaonesha kuwa BRELA ilitoa elimu kwa umma na kuwafikia wadau 1,667, baadhi yao wakitembelea mabanda yake. Wakala pia ulitoa huduma mbalimbali papo hapo, zikiwemo usajili wa majina ya biashara 783, huduma 345 zinazohusiana na kampuni, leseni 312 za biashara Daraja A, leseni 15 za viwanda, huduma 56 za

alama za biashara/hataza ndogo na malipo 211 ya ada za matengenezo ya majina ya biashara.

BRELA inapoendelea kupanua mipango yake ya kuwafikia wadau, Wakala unaendelea kujitolea kuhakikisha kila mjasiriamali anapata taarifa sahihi, huduma bora na msaada unaohitajika kujenga biashara endelevu na zinazotambulika kisheria.

Mdau wa BRELA akipokea elimu kuhusu huduma zinazotolewa na BRELA wakati alipotembelea banda la BRELA katika Maonesho ya 50 ya Biashara ya Kimataifa ya Dar es Salaam (Sabasaba), yaliyofanyika katika Viwanja vya Mwalimu J.K. Nyerere vya Maonesho ya Biashara ya Kimataifa, Dar es Salaam.

BRELA YAWAWEZESHA WAFANYABIASHARA KUPITIA URASIMISHAJI WA BIASHARA NA ELIMU YA ALAMA ZA BIASHARA SABASABA 2026

Na: Christina Njovu

Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) umeimarisha dhamira yake ya kukuza biashara rasmi na zenye ushindani kwa kuendesha mfululizo wa elimu kuhusu urasimishaji wa biashara na Miliki Ubunifu kwa wajasiriamali walioshiriki katika Maonesho ya 50 ya Biashara ya Kimataifa ya Dar es Salaam (Sabasaba).

Elimu hiyo ilikuwa sehemu ya juhudi endelevu za BRELA kuhakikisha waoneshaji hawaoneshi bidhaa zao pekee, bali pia wanapata maarifa na ulinzi wa kisheria unaohitajika kukuza biashara endelevu.

Mafunzo yalifanyika katika mabanda kadhaa ya maonesho, yakiwemo Banda la Maendeleo ya Vijana la Ofisi ya Rais, Banda la

Tanzania Women Chamber of Commerce (TWCC) na Banda la Wafanyabiashara wa Mkoa wa Ruvuma. Mafunzo hayo yalilenga vijana wajasiriamali, wanawake wajasiriamali, wabunifu na wamiliki wa biashara kutoka mikoa mbalimbali nchini.

Akizungumza wakati wa mafunzo hayo, Afisa Usajili wa BRELA kutoka Kurugenzi ya Miliki Ubunifu, Bw. Benedickson Wilson, alisisitiza umuhimu wa kurasimisha biashara kupitia usajili wa majina ya biashara, kampuni, alama za biashara na alama za huduma. Alieleza kuwa usajili rasmi huwawezesha wajasiriamali kufanya biashara kihalali huku wakilinda nembo zao dhidi ya matumizi yasiyoidhinishwa na

migogoro ya umiliki inayoweza kujitokeza baadaye.

Bw. Wilson pia aliwapa washiriki elimu kuhusu Sheria ya Alama za Biashara na Huduma, akieleza kuwa usajili wa alama ya biashara humpa mmiliki haki za kipekee za kisheria za kutumia alama iliyosajiliwa na kuilinda dhidi ya ukiukaji unaofanywa na watu wengine.

Alibainisha kuwa alama za biashara husajiliwa katika madaraja 45 yanayotambuliwa kimataifa ya bidhaa na huduma, na hivyo kutoa ulinzi kulingana na aina ya biashara husika.

Pia alisisitiza kuwa ulinzi wa Alama za Biashara na Huduma huwezesha biashara kutofautisha bidhaa

na huduma zake sokoni, kukuza ushindani wa haki, kujenga imani ya watumiaji na kuongeza thamani ya biashara ndani na nje ya nchi.

Mafunzo hayo pia yalisisitiza umuhimu wa kusajili majina ya biashara na kampuni katika hatua za awali za maendeleo ya biashara. Washiriki walishauriwa kulinda utambulisho wa biashara zao na miliki ubunifu kabla ya kupanua biashara ili kuepuka changamoto za kisheria na migongano ya nembo baadaye. Bw. Wilson alisema elimu hiyo ilitolewa kwa kuzingatia maelekezo ya

Waziri wa Viwanda na Biashara, Mhe. Judith Kapinga, aliyeyaelekeza taasisi zilizo chini ya Wizara kutoa huduma na elimu kwa waoneshaji katika eneo la maonesho wakati wa ziara yake katika banda la BRELA. Wajasiriamali walioshiriki mafunzo hayo waliipongeza BRELA kwa kuwasogezea huduma moja kwa moja, wakieleza kuwa mafunzo yalikuwa ya vitendo na yenye taarifa muhimu. Washiriki wengi walikiri kuwa wamepata uelewa mzuri zaidi kuhusu taratibu za usajili wa biashara, ulinzi wa alama za biashara na manufaa ya kufanya biashara ndani ya mfumo wa sheria.

Walisema maarifa waliyoyapata yatawasaidia kulinda biashara, chapa na ubunifu wao huku wakiimarisha ushindani wao sokoni.

Kama sehemu ya ushiriki wake Sabasaba, BRELA iliendelea kutoa huduma za usajili, leseni na miliki ubunifu kupitia mabanda yake mawili ya maonesho, na kuwawezesha wajasiriamali na wananchi kupata msaada wa haraka na mwongozo wa kitaalamu katika kipindi chote cha maonesho.

Wajasiriamali kutoka Mkoa wa Ruvuma wakipatiwa mafunzo kuhusu umuhimu wa urasimishaji wa biashara yaliyotolewa na Afisa wa BRELA, Bw. Benedickson Wilson, alipotembelea mabanda mbalimbali kwa ajili ya kutoa elimu wakati wa Maonesho ya Kimataifa ya Biashara ya Dar es Salaam (Sabasaba), yaliyofanyika katika Uwanja wa Mwl. J.K. Nyerere katika Maonesho ya Biashara ya Kimataifa, Dar es Salaam.

KUTOKA WAZO HADI BIASHARA: BRELA YAWAHIMIZA WANAWAKE KATIKA FANI ZA SAYANSI KULINDA UBUNIFU WAO

Na: Lugano Mwakyombe

Ubunifu unaotokana na fani za Sayansi, Teknolojia, Uhandisi na Hisabati (STEM) unaendelea kuwa kichocheo cha maendeleo ya kiuchumi, kijamii na kiteknolojia. Kwa kuzingatia mchango mkubwa wa fani hizi katika kutoa suluhisho kwa changamoto mbalimbali, kulinda ubunifu kupitia mfumo wa Miliki Ubunifu ni hatua muhimu inayowawezesha wabunifu kunufaika na kazi zao.

Kwa kutambua umuhimu huo, Wakala wa Usajili wa Biashara na Leseni (BRELA) uliandaa warsha maalumu kwa wanawake wanaojihusisha na fani za Sayansi, Teknolojia, Uhandisi na Hisabati (STEM). Mpango huo ulikuwa sehemu ya juhudi za BRELA kujenga uwezo wa wabunifu kuhusu umuhimu wa kulinda ubunifu

wao na kuubadilisha kuwa fursa za biashara na nyenzo za maendeleo ya taifa.

Akizungumza wakati wa ufunguzi wa warsha iliyofanyika tarehe 9 Juni 2026 katika Ukumbi wa Tume ya Ushindani (FCC), Dar es Salaam, Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa, alisema Wakala unaendelea kuwafikia wabunifu kutoka sekta mbalimbali ili kuongeza uelewa kuhusu thamani ya kulinda kazi zao za ubunifu kabla hazijatumika au kuingizwa sokoni.

Akisisitiza umuhimu wa kusajili ubunifu kwa wakati, Bw. Nyaisa alisema: “Tumekutana na visa kadhaa ambapo mbunifu anakuja na wazo au anatengeneza ubunifu

lakini anashindwa kuusajili. Wakati mwingine mfanyakazi au mtu mwingine mwenye uelewa mzuri zaidi wa mfumo wa Miliki Ubunifu huja BRELA na kusajili ubunifu huo. Mwishowe, mtu aliyesajili ndiye anakuwa mmiliki halali, si muasisi wa awali. Ndiyo maana tunawahimiza wabunifu kusajili ubunifu wao mapema ili kulinda haki zao.”

Alieleza zaidi kuwa wanawake wanaojihusisha na STEM wana nafasi muhimu katika kuendeleza ubunifu unaoweza kuchangia maendeleo ya viwanda, teknolojia na uchumi wa taifa. Kwa hiyo, kuhakikisha ubunifu wao unalindwa kupitia mfumo wa Miliki Ubunifu ni muhimu katika kuwahamasisha na kuwawezesha kunufaika na kazi zao.

Kwa upande wake, Kaimu Mkurugenzi wa Miliki Ubunifu wa BRELA, Bw. Seka Kasera, alisema kuongezeka kwa ushiriki wa wanawake katika fani za STEM kunaonesha maendeleo chanya katika sekta za sayansi na teknolojia. Alisema kuwa kuwawezesha wanawake kwa maarifa ya Miliki Ubunifu kutawasaidia kulinda mawazo yao, kuongeza ushindani wa ubunifu wao na kukuza uchumi unaotegemea maarifa.

“Kama wanasayansi na wataalamu wa hisabati na teknolojia, mara nyingi mnakuja na suluhisho mbalimbali. Suluhisho hizi

lazima zilindwe ili kuzuia watu wengine kuzitumia bila ruhusa yenu,” alisema Bw. Kasera.

Washiriki wa warsha hiyo walisema mafunzo yameongeza uelewa wao kuhusu umuhimu wa kulinda ubunifu wao na hatua zinazohitajika kupata ulinzi wa kisheria. Walisema maarifa waliyoyapata yatawawezesha kufanya maamuzi sahihi kuhusu usajili wa ubunifu na biashara zinazotokana na kazi zao za ubunifu.

Warsha hiyo pia iliwapatia washiriki maarifa kuhusu taratibu za kupata ulinzi wa

Miliki Ubunifu na jinsi ubunifu unavyoweza kubadilishwa kuwa bidhaa au huduma zenye thamani kupitia urasimishaji wa biashara na matumizi sahihi ya haki za Miliki Ubunifu.

Kupitia programu za uhamasishaji kama hii, BRELA inaendelea kuimarisha mazingira yanayowawezesha wabunifu wa Tanzania kulinda kazi zao, kuzibadilisha kuwa fursa za biashara na kuchangia kwa kiasi kikubwa maendeleo ya uchumi wa taifa unaoendeshwa na ubunifu na maarifa.

Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa, na Kaimu Mkurugenzi wa Miliki Ubunifu, Bw. Seka Kasera, wakiwa katika picha ya pamoja na wanawake waliopo katika fani za Sayansi, Teknolojia, Uhandisi na Hisabati (STEM), baada ya warsha kuhusu Miliki Ubunifu.

Afisa Mtendaji Mkuu wa BRELA, Bw. Godfrey Nyaisa, akizungumza na watumishi wa Wakala kufuatia kutambuliwa kwa BRELA na kutunukiwa tuzo kwa kurwa miongoni mwa taasisi zilizowasilisha gawio kwa Serikali kwa miaka saba mfululizo.

Mjasiriamali kutoka Mkoa wa Ruvuma, aliyepatiwa mafunzo na BRELA kuhusu urasimishaji wa biashara, akionesha bidhaa zake zilizotengenezwa nchini katika banda la Mkoa wa Ruvuma wakati wa Maonesho ya 50 ya Biashara ya Kimataifa ya Dar es Salaam (Sabasaba), yaliyofanyika katika Viwanja vya Mwalimu J.K. Nyerere vya Maonesho ya Biashara ya Kimataifa, Dar es Salaam.

A tall, modern multi-story building with a blue and green facade. The building has many windows and a prominent blue vertical stripe on the left side. The name 'BRELA HOUSE' is written in large blue letters on the top left corner of the building. A smaller 'BRELA' logo is visible on the right side of the building.

BRELA HOUSE

JENGO LA BRELA

Makutano ya Mtaa wa
Shaban Robert/
Barabara ya Sokoine,
Kiwanja Na. 20, Kitalu Na. 23,
S.L.P. 9393,
Dar es Salaam,
Simu: +255 (0) 22 2212800
Baruapepe: ceo@brela.go.tz,
usajili@brela.go.tz

[@brela_tanzania](#)

[@brela_tanzania@](#)

[brela_tanzania](#)

www.brela.go.tz